

Granskning av inköps- och upphandlingsnämnden

– verksamhetsåret 2023

2024-04-09

Missiv till inköps- och upphandlingsnämnden

Revisionskontoret har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört granskningen av nämnden avseende verksamhetsåret 2023. All granskning som har genomförts i nämnden under året presenteras i denna revisionsredogörelse. Av redogörelsen framgår de sakkunnigas iakttagelser och bedömningar.

Vi, förtroendevalda revisorer, hänvisar till de sakkunnigas redogörelse som grund för vårt uttalande till kommunfullmäktige. Vi ställer oss bakom de sakkunnigas bedömningar och rekommendation som framgår av denna redogörelse.

Följande rekommendation lämnas:

Nämnden rekommenderas att stärka följsamheten gentemot fullmäktiges riktlinje för informationssäkerhet.

Vi vill betona vikten av att nämnden vidtar lämpliga åtgärder med anledning av rekommendationen som lämnas i revisionsredogörelsen.

Med anledning av rekommendationen vill vi också ha ett yttrande från nämnden. Av yttrandet ska det framgå vilka åtgärder som nämnden har gjort eller planerar att göra för att hantera de lämnade rekommendationerna.

Yttrandet ska skickas till stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se senast den 21 juni 2024.

Göteborg den 9 april 2024

För revisorsgruppen,
enligt uppdrag

Jonas Ransgård
ordförande

Torbjörn Rigemar
vice ordförande

Stadsrevisionens uppdrag

Stadsrevisionens uppdrag är att granska kommunens verksamhet. Granskningen sker på uppdrag av kommunfullmäktige som utser förtroendevalda revisorer som ansvarar för granskningen av nämnderna och kommunstyrelsen. Bland de förtroendevalda utser kommunfullmäktige även lekmanrevisorer. Lekmanrevisorerna ansvarar för granskningen av de bolag som kommunen äger.

De förtroendevalda revisorerna anlitar alltid sakkunniga biträden (yrkesrevisorer) som genomför granskningen. I revisionsredogörelserna presenterar yrkesrevisorerna den granskning de har gjort på nämnderna och kommunstyrelsen. Revisionsredogörelserna ligger till grund när de förtroendevalda revisorerna ansvarsprövar nämnderna och lämnar sitt uttalande till kommunfullmäktige.

Viss granskning rapporteras till kommunfullmäktige löpande under året i särskilda revisionsrapporter. Du hittar alla stadsrevisionens redogörelser och rapporter på www.goteborg.se/stadsrevisionen, men du kan också beställa dem från revisionskontoret via stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se.

Innehåll

1	Samlad bedömning	5
1.1	Rekommendationer	5
2	Grundläggande granskning	6
2.1	Verksamhet	6
2.2	Ekonomi	6
2.3	Intern kontroll.....	7
2.4	Bedömning	7
3	Förebyggande arbete mot oseriösa aktörer och osund konkurrens	8
3.1	Granskningsresultat.....	8
3.1.1	Följsamhet mot Göteborgs Stads budget för år 2023.....	8
3.1.2	Följsamhet mot Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling	9
3.1.3	Följsamhet mot Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program.....	10
3.1.4	Följsamhet mot Göteborgs Stads handlingsplan för hur inköps- och beställarkompetensen i alla stadens nämnder och styrelser kan förstärkas.....	10
3.1.5	Följsamhet mot Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll	11
3.1.6	Följsamhet mot lag om offentlig upphandling	11
3.2	Bedömning	12
4	Informationssäkerhet	13
4.1	Granskningsresultat.....	13
4.1.1	Göteborgs Stads säkerhetspolicy	13
4.1.2	Göteborgs Stads riktlinje för informationssäkerhet.....	14
4.1.3	Dataskyddsombudets rekommendationer	15
4.2	Bedömning	16
5	Granskning av räkenskaper	17
5.1	Granskningsresultat.....	17

1 Samlad bedömning

Varje år granskar kommunens revisorer nämndens verksamhet i den omfattning som följer av god revisionsred. Årets granskning består av

- grundläggande granskning
- förebyggande arbete mot oseriösa aktörer och osund konkurrens,
- informationssäkerhet,
- kontroll och uppföljning av privata utförare – åtgärder för att motverka välfärdsbrott.

Revisionskontoret har faktaavstämt all granskning med förvaltningen.

Den samlade bedömningen, utifrån årets granskning av nämnden, är att verksamheten i huvudsak har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare är bedömningen att nämndens interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig.

Genomförd granskningen visar på att det verksamhetsmässiga och ekonomiska resultatet är förenligt med reglementet, gällande lagar och författningar samt fullmäktiges mål och riktlinjer. Granskningen visar också på att nämndens arbete med intern styrning och kontroll bedrivs på ett systematiskt sätt samt att det har inte har framkommit några väsentliga brister i nämndens arbete med intern kontroll.

I den fördjupade granskningen om nämndens arbete mot oseriösa aktörer och osund konkurrens bedömer vi att nämnden visar följsamhet gentemot regelverket på området samt fullmäktiges beslut och styrdokument. Granskningen om nämndens följsamhet gentemot fullmäktiges riktlinje för informationssäkerhet visar på smärre avvikelser men att dessa är mindre allvarliga och berör avgränsade delar av verksamheten och därför inte får genomslag på helhetsbedömningen.

1.1 Rekommendationer

Utifrån årets granskning lämnar vi följande rekommendation:

- *Nämnden rekommenderas att stärka följsamheten gentemot fullmäktiges riktlinje för informationssäkerhet.*

2 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma nämndens ledning och styrning samt interna kontroll. Styrningen och kontrollen ska vara tillräcklig för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Den grundläggande granskningen består av tre övergripande revisionsfrågor:

- Har nämnden genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?
- Har nämnden en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?
- Har nämnden sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Granskningen är avvikelsebaserad och fokuserar i huvudsak på nämndens övergripande systematik, strukturer och arbetssätt.

2.1 Verksamhet

Nämnden ska genomföra sitt grunduppdrag enligt reglementet, gällande lag och författning samt enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat om. Fullmäktige har genom budgeten gett stadens nämnder och bolag mål som de ska uppnå och uppdrag som de ska genomföra. Vi har översiktligt granskat hur nämnden har genomfört sitt grunduppdrag och arbetat med fullmäktiges mål och uppdrag, som berör nämnden. Vi har även granskat nämndens protokoll och beslutsunderlag.

Granskningen visar att nämnden har planerat och genomfört grunduppdraget i enlighet med reglementet. Vidare visar granskningen att nämnden har arbetat med de mål och uppdrag som fullmäktige har gett nämnden. Måluppfyllelsen och arbetet med fullmäktiges uppdrag har följts upp under året, i delårsrapporter och i årsrapporten.

Vi har noterat att flera nämndledamöter valt att inte delta i nämndens beslut om budget för 2024. Vi vill påpeka att detta inte fräntar berörda ledamöter ansvaret för nämndens verksamhetsmässiga och ekonomiska resultat i förhållande till nämndens budget för 2024.

2.2 Ekonomi

Nämnden ska se till att verksamheten bedrivs inom de ekonomiska ramar som fullmäktige har gett den. Nämnden ska också se till att det finns en kontinuerlig ekonomisk uppföljning och rapportering. Vi har översiktligt granskat nämndens styrning av ekonomin samt dess ekonomiska uppföljning och rapportering.

Granskningen visar att nämnden har bedrivit verksamheten inom de ekonomiska ramarna för året. Granskningen visar vidare att nämnden har följt upp sin ekonomi kontinuerligt.

2.3 Intern kontroll

Nämnden ska se till att det finns ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll och riskhantering inom väsentliga områden. Nämnden ska även följa upp och utvärdera detta arbete. Vi har översiktligt granskat nämndens interna styrning, uppföljning och kontroll.

Granskningen visar att nämnden har upprättat en samlad riskbild och en internkontrollplan. Riskhantering har skett inom väsentliga områden.

Granskningen visar även att den interna kontrollen har följts upp och att nämndens system för styrning, uppföljning och kontroll har utvärderats.

2.4 Bedömning

Revisionskontorets bedömning utifrån en översiktlig granskning är att nämnden i huvudsak har en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som vi har granskat.

3 Förebyggande arbete mot oseriösa aktörer och osund konkurrens

Syftet är att granska nämndens förebyggande arbete mot oseriösa aktörer och osund konkurrens i samband med inköp och upphandling.

Metod utgörs av intervjuer med företrädare för verksamheten och dokumentanalys samt stickprov på uteslutningsbeslut.

Revisionskriterier utgörs av följande:

- Göteborgs Stads budget 2023,
- Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling,
- Göteborgs stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program 2022 - 2026,
- Göteborgs Stads handlingsplan för hur inköps- och beställarkompetensen i alla Stadens nämnder och styrelser kan förstärkas,
- Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll,
- Lag om offentlig upphandling.

3.1 Granskningsresultat

3.1.1 Följsamhet mot Göteborgs Stads budget för år 2023

Ett mål i fullmäktiges budget är att stadens inköp- och upphandlingsprocesser ska bli mer effektiva och en inriktning för att nå målet är att oseriösa aktörer ska uteslutas och att staden ska ställa krav som garanterar att inköp- och upphandlingsverktyget inte leder till löne- eller villkorsdumpning för arbetstagare. Vidare anger fullmäktige att nuvarande praxis på området ska utmanas. Nämnden är huvudansvarig för målet och ska leda och löpande samverka och utöva tätt samarbete med stadens förvaltningar och bolag för att målet ska uppnås.¹

Revisionskontoret har noterat att målet är omhändertaget i nämndens budget och verksamhetsplan för 2023 och målet har följts upp i delårsrapporterna för mars och augusti.

Som grund för såväl förfrågningsunderlag vid upphandling som upprättande av avtal efter genomförd upphandling, har förvaltningen arbetat fram och tillämpar dels en mall för upphandlingsdokumentation, dels en vägledning *Stödmaterial – arbetsrättsliga villkor enligt kollektivavtal - Vägledning för upphandlare i Göteborgs stad*. Upphandlingsdokumentet och vägledningen följer såväl

¹ Kommunstyrelsen protokoll 2023-02-08 § 117 Målfördelning under gällande budgetår, handling 2.2.7.

grunderna för uteslutning av leverantör, som de arbetsrättsliga krav som ska ställas enligt lag om offentlig upphandling.²

I vägledningen framgår att om det är behövt ska särskilda arbetsrättsliga krav ställas att såväl leverantör som underleverantör fullgör kontraktet enligt angivna villkor om lön, semester och arbetstid. Modellen för behövighetsbedömningen, i vägledningen, grundas på risken för oskäligen arbetsvillkor för arbetstagaren och/eller risk för oskäligen konkurrens med undermåliga anställningsvillkor.

Nämnden beslutade i augusti 2023 om *Anvisning för samordnade kontroller i riskbranscher*. Syftet med anvisningen är att tydliggöra roller och ansvar mellan inköp och upphandlingsförvaltningen och övriga förvaltningar och bolag. I anvisning framgår att Göteborgs Stad är en stor köpare inom minst fyra riskbranscher; lokalvård, transport, bygg och anläggning samt vård och omsorg. I nämnda riskbranscher är arbetslivskriminalitet mer utbredd än i andra branscher, menar nämnden i sin anvisning.

Nämnden samverkar med stadens förvaltningar och bolag kring samordnade kontroller inom riskbranscher för att motverka oegentligheter och osund konkurrens. Konkret handlar det om att inköp- och upphandlingsnämnden stödjer andra nämnders och styrelser i sitt ansvar att följa upp och kontrollera leverantörer i riskbranscher genom att tillföra resurser till de samordnade kontrollerna. Mellan november 2022 till och med juni 2023 har elva samordnade kontroller genomförts.³

3.1.2 Följsamhet mot Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling

I fullmäktiges riktlinje för inköp och upphandling anges att risker för osund konkurrens, fusk och oegentligheter ska undvikas genom att kontrollera leverantörens seriositet, ha kontroll över leverantörskedjan samt genom att följa upp ställda krav i upphandlingen.

I upphandlingsdokumentet anges att nämnden arbetar aktivt med att säkerställa att oseriösa leverantörer inte ska förekomma i stadens ramavtal. I det arbetet ingår en kontinuerlig uppföljning och prövning av leverantörernas seriositet. Leverantörens seriositet kontrolleras i samband med anbudsutvärdering och följer en intern vägledning för *Ekonomisk prövning av anbudsgivare*, som revisionskontoret tagit del av. Syftet med vägledningen är att säkerställa att endast seriösa anbudsgivare ska anlitas. Av vägledningen framgår också ansvariga funktioner och stödfunktioner i arbetet med kontroller samt krav på dokumentation.

Vad gäller omfattningen på kontrollerna av leverantörs seriositet, avgörs de om leverantören tillhör en utsatt bransch eller inte. En utsatt bransch medför mer omfattande kontroller.

² Se även Prop. 2016/17:163 Arbetsrättsliga villkor vid upphandling, sid 68 ff.

³ Delårsrapport augusti 2023.

För att säkerställa kontroll över leverantörskedjan framgår av upphandlingsdokumentet att leverantör som planerar att utföra hela eller delar av uppdraget med hjälp av underleverantörer ska redogöra för dessa.

Nämnden hanterar cirka 2200–2500 avtal för varor och tjänster. Dessa upphandlas inom cirka 200 områden. Avtalsuppföljningen sker dels inom den ordinarie förvaltningen av ramavtalen, dels genom fördjupade systematiska ramavtalsuppföljningar. Revisionskontoret har tagit del av förvaltningens *Rutin gällande systematisk avtalsuppföljning*. Förvaltningens arbete med avtalsuppföljning avrapporteras till nämnden i samband med årsrapporten. Under år 2022 har 34 fördjupade systematiska ramavtalsuppföljningar slutförts.

3.1.3 Följsamhet mot Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program

Enligt fullmäktige ska nämnder och styrelser förstärka sina kontrollfunktioner och samverka internt och externt för att motverka ekonomisk brottslighet och att oseriösa aktörer kommer åt stadens resurser.

Nämnden har stärkt sina kontrollfunktioner under året genom att tillsätta ytterligare två tjänster för avtalskontroll och samordnade kontroller inom riskbranscher. Planen är ytterligare förstärkning kommer att genomföras år 2025.

Nämnden ingår i nätverket *Sund konkurrens* tillsammans med kunskapscentrum mot organiserad brottslighet på stadsledningskontoret. Särskilt fokus är leverantörer inom utpekade riskområden för arbetslivskriminalitet.⁴ Beträffande arbetet i nätverket har revisionskontoret tagit del av rapporten *Sund konkurrens*.⁵ I nämndens årsrapport 2022 framgår också arbetet inom *Sund konkurrens* med kunskapsspridning och samverkan via möten, nätverk och seminarier i vilka representanter deltar från Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Inspektionen för vård och omsorg, Skatteverket och Försäkringskassan.

3.1.4 Följsamhet mot Göteborgs Stads handlingsplan för hur inköps- och beställarkompetensen i alla stadens nämnder och styrelser kan förstärkas

Syftet med att förstärka inköps- och beställarkompetensen är såväl att öka kunskap och minska risken för att beställare gör fel, som att öka inköpsmognad och kontroll i samtliga delar av inköpsprocessen. Vidare är syftet att förbättra helhetssyn och beslutsunderlag inför strategiska prioriteringar.

Fullmäktige beslutade hösten 2022 att nämnden ansvarar för att följa upp planen på en stadenövergripande nivå under 2023 och återredovisa till kommunstyrelsen. I oktober 2023 beslutade nämnden att till kommunstyrelsen översända

⁴ Osund konkurrens till följd av arbetslivskriminalitet är, enligt Ekobrottsmyndigheten, ofta komplicerade och bryter mot flera regelverk. Exempelvis kan det handla om skattebrott, bokföringsbrott, arbetsmiljöbrott, bidragsbrott, och avtalsbrott mot arbetsrättsliga villkor.

⁵ Stadsledningskontoret 20220829 "Sund konkurrens" av Pia Eriksson och Cecilia Strandberg.

Uppföljning av Göteborgs Stads handlingsplan för hur inköps- och beställarkompetensen i alla Stadens nämnder och styrelser kan förstärkas.

En strategi i planen för ökad inköpsmognad och kontroll i samtliga delar av inköpsprocessen är att följa upp leverantörer och avtal samt att leveransen motsvarar beställningen. Nämndens uppföljning visar att 40 procent av de tillfrågade förvaltningarna och bolagen anger att strategin är delvis genomförd.

Nämnden konstaterar i sin uppföljning att inköp och upphandlingsverksamhet är ett område som är känsligt för oegentligheter och otillbörlig påverkan. Samtidigt omsätter stadens inköp stora summor och har en stor påverkan på hur väl staden når sina målsättningar inom exempelvis hållbarhetsområdet.

3.1.5 Följsamhet mot Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll

Enligt fullmäktige ska risken för förekomst av oegentligheter alltid vara en del av nämndens riskhantering.

I nämndens samlade riskbild och åtgärdsplan för år 2023, beslutad i december 2022, lyfts risker för oegentligheter såsom otillräcklig kunskap om otillbörlig påverkan och jäv samt att förvaltningen inte får in rätt provisionsintäkter.

Riskreducerande åtgärder som anges för otillbörlig påverkan och jäv är dels att utvärdera vad otillbörlig påverkan kan innebära utifrån förvaltningens uppdrag och följa upp risken inom förvaltningens säkerhetsarbete. Dels kunskapshöjande åtgärder vad gäller jäv och kontroll i samband med utvecklingssamtal och uppföljning med stickprovskontroller och intervjuer. Nämnden har i maj följt upp åtgärderna mot otillbörlig påverkan och jäv.

Vad gäller orätta provisionsintäkter anges riskreducerande åtgärder som exempelvis att ta fram rutiner för hur löpande kontroll av leverantörernas redovisade omsättning i avtalsredovisning ska ske samt för att säkerställa att avslutade avtal tas bort från Proceedo så att beställning inte sker på utgångna avtal. I nämndens delårsrapport för augusti följs risken och åtgärder upp.

3.1.6 Följsamhet mot lag om offentlig upphandling

Enligt LOU ska leverantör uteslutas från att delta i en upphandling om leverantör är dömd för brott såsom exempelvis organiserad brottslighet, bestickning, bedrägeri och penningtvätt. En leverantör ska också uteslutas om vederbörande inte har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter och socialförsäkringar. Vidare får upphandlande myndighet utesluta en leverantör från att delta i en upphandling om det föreligger missförhållanden i övrigt i fråga om leverantörs verksamhet, exempelvis att leverantör åsidosatt miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter eller brister i yrkesutövning. Dessutom kan en upphandlande myndighet, sedan februari 2022, tillämpa egna uteslutningsgrunder för icke direktivstyrda upphandlingar.

Enligt uppgift kontrollerar förvaltningen uteslutningsgrunder såsom brott, obetalda skatter och/eller socialförsäkringar och missförhållanden i övrigt i samband med upphandling genom vägledningen *Ekonomisk prövning av anbudsgivare* och upphandlingsdokumentet.

I upphandlingsdokumentet framgår kraven och kontrollerna vid prövning av anbudsgivare och anbud samt krav på egenförsäkran att uteslutningsgrunder inte föreligger och att samtliga krav enligt upphandlingslagen är uppfyllda. I nämnda rutin anges hur kraven och kontrollerna ska genomföras, exempelvis via Creditsafe och förfrågan om eventuella omprövningsbeslut hos Skatteverket.

Vid kontroll av leverantörernas seriositet har förvaltningen också upprättat följande checklistor och rutiner, som revisionskontoret tagit del av:

- checklista för leverantörskontroll,
- kontroll av ideella föreningar,
- kontroll av inköp från utländska företag,
- metodhandbok om granskning av leverantörer.

Nämndens arbete med uteslutningsgrunderna för att säkerställa att oseriösa leverantörer inte förekommer i stadens ramavtal förtydligas också i nämndens myndighetssamarbete för att identifiera otillbörligheter i samband med upphandlingar. Kontroller som görs är att inhämta information i årsredovisningar samt hos olika myndigheter såsom Skatteverket, Kronofogden, Inspektionen för vård och omsorg och Arbetsmiljöverket.

Revisionskontoret har tagit del av tre beslut från förvaltningen rörande uteslutning av leverantörer från upphandling år 2021 och 2022. Två beslut rör familjehem och ett beslut rör servicearbeten och mindre entreprenader. Besluten visar resultaten av att förvaltningen vid fördjupade kontroller följer upp leverantörer hos andra myndigheter och aktörer. Enligt förvaltningens beslut har respektive leverantör gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen som medför att redbarheten kan ifrågasättas, därav uteslöts de.

Revisionskontoret har också tagit del av två domar från Förvaltningsrätten, från år 2023, som rör överprövning av uteslutning av leverantör från upphandling. I båda fallen avslår Förvaltningsrätten leverantörernas begäran om överprövning. Det ena fallet rör en överprövning av nämndens egna uteslutningsgrunder och är av principiell betydelse eftersom det är första gången egna uteslutningsgrunder prövats enligt LOU.

3.2 Bedömning

Revisionskontorets bedömning är att nämnden visar följsamhet gentemot upphandlingsrättsliga lagar samt fullmäktiges beslut och styrdokument när det gäller att arbeta förebyggande mot oseriösa aktörer och osund konkurrens i samband med inköp och upphandling.

4 Informationssäkerhet

Syftet är att granska bolagets organisering, ledning och styrning av sitt arbete med informationssäkerhet. Följsamhet gentemot fullmäktiges säkerhetspolicy samt riktlinje för informationssäkerhet kommer att granskas liksom omhändertagande av dataskyddsombudets rekommendationer.

Metod utgörs av intervjuer med företrädare för verksamheten och dokumentanalys.

Revisionskriterier utgörs av följande:

- Göteborgs Stads säkerhetspolicy,
- Göteborgs Stads riktlinje för informationssäkerhet.

4.1 Granskningsresultat

4.1.1 Göteborgs Stads säkerhetspolicy

Enligt fullmäktige är informationssäkerhet ett åtgärdsområde inom det samlade säkerhetsarbetet och därav en del av verksamhetens riskhantering. Säkerhet handlar om att upprätthålla en definierad risknivå. Åtgärdsområden som ska inkluderas i säkerhetsarbetet är personsäkerhet, fysisk säkerhet, informationssäkerhet och krisberedskap.

Granskningen visar att förvaltningsledningen engagerar sig i verksamhetens informationssäkerhetsarbete genom en tydlig inriktning och fördelning av ansvar. Revisionskontoret har tagit del av utkast till inköp- och upphandlingsförvaltningens anvisning för informationssäkerhet och dataskydd, i vilken roller och ansvar framgår. Enligt uppgift pågår ett utvecklingsarbete av anvisningen. Under år 2022 anställdes en riskmanager med ansvar för försörjnings- och säkerhetsrisker.

Enligt uppgift har förvaltningsledningens engagemang ökat avseende arbetet med informationssäkerhet, bland annat i samband med övertagandet av uppdraget att vara digital tjänsteleverantör år 2023. Vidare har det ökade säkerhetsläget samt krav enligt dataskyddsförordningen (GDPR) också medfört en ökad fokusering på informationssäkerhetsarbetet. Därtill har, enligt uppgift, såväl resurser som kompetens förstärkts. Utöver riskmanager har uppgradering också skett av kompetenser inom arkivering och registrering.

Enligt fullmäktige ska förvaltningsledningen årligen tillse att följa upp att säkerhetsnivån är acceptabel och återrapportera till nämnden. Under året har en rutin utvecklats och uppföljning sker inom ramen för nämndens årsrapport. Revisionskontoret har tagit del av årsrapporten för 2023 och kan konstatera att en uppföljning görs av det samlade säkerhetsarbetet.

När det gäller nämndens samlade riskbild, åtgärdsplan och internkontrollplan noterar revisionskontoret att förvaltningens informationssäkerhet är en

identifierad risk jämte dataskyddsförordningen. Riskbeskrivningen som nämnden gör berör hantering av informationssäkerhet och risken för att förvaltningen inte har rätt kunskap om säker informationshantering. Nämndens riskbedömning kan delvis sägas vara aktualiserad av att nämnden från och med 1 januari 2023 övertagit uppdraget från Intraservice att vara digital tjänsteleverantör. I uppdraget ligger också att hantera informationssäkerhetsnivåer för tjänsterna samt ansvara för att beslutad säkerhetsnivå upprätthålls genom årliga verifikationer.

Beträffande följsamhet gentemot fullmäktiges säkerhetspolicy visar granskningen också att förvaltningschef har utsett säkerhetschef, eller motsvarande, med befogenhet att vara drivande och hålla ihop, initiera och genom stöd och uppföljning utveckla säkerhetsarbetet. Uppdraget delas av avdelningschef för verksamhetsstöd och förvaltningens riskmanager som också ingår i stadens chefsnätverk med säkerhetsansvariga.

4.1.2 Göteborgs Stads riktlinje för informationssäkerhet

Förvaltningen uppger att utvecklingsarbete pågår när det gäller frågan om nämnden har dokumenterade rutiner för att bedriva ett systematiskt och långsiktigt informationssäkerhetsarbete innehållande informationsklassifikation, riskanalys, åtgärder och uppföljning.

Revisionskontoret har tagit del av förvaltningens anvisning för informationssäkerhet och dataskydd som är under arbete. I anvisningen framgår ett ramverk för det systematiska arbetet med informationssäkerhet avseende informationsklassificering, riskanalys, vidtagande av säkerhetsåtgärder och uppföljning.

När det gäller att säkerställa att informationen klassificerats utifrån säkerhetsaspekterna konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet genom att tillämpa Göteborgs Stads klassificeringsmodell pågår ett planerings- och utvecklingsarbete. Enligt uppgift fortgår för närvarande en sammanställning av informationstillgångarna. Nästa steg är att klassificera informationen för att därefter genomföra riskanalys, vidta säkerhetsåtgärder samt följa upp arbetet.

Förvaltningens arbete med omvärldsanalys för att få kunskap om hot, risker och sårbarhet när det gäller informationssäkerhet sker, enligt uppgift, dels inom ramen för det systematiska arbetet för intern kontroll, dels genom att delta i olika nätverk. Riskmanager ingår i chefsnätverk för säkerhetsarbete och får information inom området. Dataskyddskontakt/arkivarien ingår i nätverk i staden i frågor som rör dels dataskyddsförordningen, dels informationssäkerhet.

Avseende ansvar och roller i informationssäkerhet är nämnden ytterst verksamhetsansvarig och därmed informationsägare för den information som skapas och hanteras i verksamheten. Inom förvaltningen är respektive avdelningschef informationsansvarig för sin verksamhet, vilket framgår i förvaltningens anvisning för lagring av information.

4.1.2.1 Organisatoriska säkerhetsåtgärder

Granskningen visar att nämnden säkerställt att anställda och externa användare lämnar tillbaka informationstillgångar som de förfogar över då deras anställning, uppdrag eller avtal ändras. Enligt uppgift regleras digitala informationstillgångar via stadenkontot som hanteras av Intraservice. När det gäller Personec avslutas det av HR. Förvaltningens checklista vid avslutning av anställning anger exempelvis att användarkonton och andra behörigheter ska avslutas samt att passerkort, mobiltelefon och dator ska återlämnas.

I förvaltningens anvisning för lagring av information framgår att skyddsvärda personuppgifter och/eller känslig information inte får sparas i Microsofts 365 verktyg OneDrive eller SharePoint.

Nämnden har ett pågående arbete med att säkerställa att åtkomst och behörighet till information ges restriktivt utifrån arbetsuppgifter och organisatorisk tillhörighet. På frågan om behörighetsnivåer fastställts och dokumenterats anges att det är delvis genomfört inom vissa system. I dokumentet introduktion för nyanställda och praktikanter framgår att användarkonto i exempelvis upphandlingsverktyget TendSign endast ges till berörda.

4.1.2.2 Personalrelaterade säkerhetsåtgärder

Före anställning säkerställer förvaltningen, enligt uppgift, att arbetssökandes referenser och formella meriter (såsom utbildning, yrkeslegitimation, etcetera), kontrolleras och att den arbetssökandes identitet verifieras via legitimation och att referenser kontrolleras.

När det gäller att säkerställa att anställda under anställningstiden görs medvetna om sitt ansvar för informationssäkerhet pågår ett utvecklingsarbete. Enligt uppgift arbetar ledningen med att höja kunskapen om informationssäkerhet inom förvaltningen. Ledningen informerar anställda om att ta del av digitala utbildningsinsatser som rör informationssäkerhet och dataskyddsförordningen. Separat utbildning har också genomförts avseende dataskyddsförordningen. Enligt uppgift behövs ytterligare utbildningsinsatser för att höja kompetensen inom organisationen.

4.1.3 Dataskyddsombudets rekommendationer

Enligt dataskyddsombudet årsrapport 2022 rekommenderades förvaltningen att de bör se över hur man kan tillföra mer resurser till dataskyddsorganisationen samt definiera vilka befattningar/roller som har mandat att fatta beslut kopplat till dataskydd.

I mars 2023 beslutade nämnden att förvaltningen senast i oktober 2023 ska återrapportera till nämnden hur arbetat utifrån dataskyddsombudets rekommendationer fortskrider. I september 2023 noterade nämnden informationen och förklarade uppdraget fullgjort.

Enligt anvisning för dataskyddsorganisationen har förvaltningen tydliggjort ansvarsfördelning och roller samt utsett tre dataskyddskontakter vilka är arkivarien, registratorn samt kommunikationsansvarig. Arkivarien är det huvudsakliga dataskyddskontakten och är också samordnaren för arbetet.

4.2 Bedömning

Av genomförd granskning konstaterar revisionskontoret att utvecklingsarbete pågår när det gäller nämndens systematiska arbete med informationssäkerhet. För närvarande pågår ett arbete med sammanställning av informationstillgångarna. För att stärka följsamheten gentemot fullmäktiges riktlinje om informationssäkerhet behövs också klassificering av information, riskanalys, åtgärder samt uppföljning för att säkerställa ett systematiskt och långsiktigt informationssäkerhetsarbete.

Mot bakgrund av de iakttagelser som framkommit i granskningen lämnar revisionskontoret följande rekommendation till nämnden:

Nämnden rekommenderas att stärka följsamheten gentemot fullmäktiges riktlinje för informationssäkerhet.

5 Granskning av räkenskaper

En del av Stadsrevisionens granskning består av att granska och bedöma om stadens räkenskaper är rättvisande. Räkenskapsgranskningen genomförs av upphandlade revisionsföretag.

Den 1 januari 2023 trädde *Standard för kommunal räkenskapsrevision* i kraft.⁶ Standarden som innefattas i god revisionssed reglerar hur granskning av räkenskaper ska genomföras och omfattar alla kommuner och regioner.

Tillämpningen av den nya standarden innebär att revisionsansatsen skiljer sig från tidigare år. Från och med 2023 tar granskningen av delårs- och årsredovisning samt intern kontroll (väsentliga processer) sin utgångspunkt i stadens räkenskaper i stället för, att som tidigare, bygga nerifrån och upp utifrån nämndernas redovisning. Revisionsansatsen, som bygger på väsentlighetsbedömningar utifrån ett övergripande kommunperspektiv, innebär att vissa nämnder kan beröras mindre av den årliga räkenskapsgranskningen jämfört med tidigare. Andra kan beröras mer.

5.1 Granskningsresultat

Inga iakttagelser som berör inköps- och upphandlingsnämnden har rapporterats i granskningen av Göteborgs Stads räkenskaper 2023.

---

⁶ *Standard för kommunal räkenskapsrevision* är framtagen och beslutad av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer (SKYREV) och Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR).